

ВІДГУК
на творчий мистецький проект
ЧЕРНЯВСЬКОГО ІГОРЯ ВІТАЛІЙОВИЧА
«Модуси скрипкової віртуозності у мистецтві ХІХ сторіччя»,
представленого на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 Музичне мистецтво,
галузь знань 02 Культура і мистецтво

Тематика творчого мистецького проекту Ігоря Віталійовича Чернявського «Модуси скрипкової віртуозності у мистецтві ХІХ сторіччя» є досить цікавою і актуальною і здається не випадковою, а закономірною для здобувача, який поєднує багаторічний досвід виконавської та педагогічної діяльності з блискучою кар'єрою концертуючого скрипаля, відзначеного званням Заслуженого діяча мистецтв України (2024). Як соліст Харківської обласної філармонії з 2000 року, Чернявський створив репертуар із сотень творів, що охоплюють епохи від бароко (сюїти Баха) до романтичних шедеврів Мендельсона і сучасних композицій Мирослава Скорика, чиє виконання «Мелодії» у 2022 році стало світовим культурним феноменом, набравши мільйони переглядів. Його педагогічна діяльність у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського поглибила інтерес до каприсів Жака-Фереоля Мазаса, які є необхідним підґрунтям у формуванні інструментальної майстерності.

Закономірність вибору теми логічно переходить в її актуальність, адже каприси Жака-Фереоля Мазаса залишаються недостатньо дослідженими в українському музикознавстві, попри їх значущість у формуванні віртуозності скрипаля, що поєднують технічну досконалість із естетичною цінністю. Проект вражає концептуальною цілісністю та практичною спрямованістю, пропонуючи нову методологію аналізу скрипкової віртуозності ХІХ століття. Новизна полягає у введенні авторської концепції «модусів віртуозності» –

аналітичного інструменту, який систематизує виконавські практики через штрихову артикуляцію, позиційну мобільність та інтонаційну пластичність. Унікальним внеском є створення повної відео-антології виконання 57 каприсів Ж.-Ф.Мазаса (Op. 36), що є рідкісним явищем у світовій практиці та цінним ресурсом для сучасної педагогіки.

Презентована виконавська ідея проекту, втілена у трьох концертних програмах, формує змістовну панораму романтичного скрипкового мистецтва, виконану з віртуозною майстерністю та глибокою художньою виразністю. Перша програма «Модуси віртуозності» (02.12.2023) включає Концерт e-moll Мендельсона та мініатюри Крейслера і Массне, демонструючи масштабність і ліризм романтичного репертуару. Друга «Роздум і пристрасть» (10.06.2024) поєднує сонати Бетховена і Шуберта з віртуозними творами Паганіні, Роде та Сарасате, підкреслюючи еволюцію від класицизму до романтизму. Третя «Між нотами та серцем» (23.06.2025) зосереджена на камерних сонатах Брамса і Франка, розкриваючи емоційну глибину. Виконання програм вирізняється блискучою технікою, артистизмом і тонким відчуттям стилю, створюючи живу, емоційно насичену інтерпретацію, що занурює слухача у світ романтизму. Ігорь Чернявський демонструє чудове володіння палітрою фарб від піаніссімо до фортіссімо, досконалістю штрихової техніки і власним цікавим прочитанням виконуваних творів. Для мене це ще й презентація української скрипкової школи, адже Ігор навчався у корифеїв кафедри струнних інструментів та камерного ансамблю ХНУМ імені І.П.Котляревського (проф. А.Холоденка, С.Кочаряна, А.Аветісянца). Концерти створили атмосферу високопрофесійної культури та яскравого особистісного прочитання композиторського задуму.

Наукове обґрунтування проекту демонструє високий фаховий рівень автора, його глибокі знання в галузі скрипкового мистецтва та ґрунтовний

підхід до аналізу. Ключовим є концепція модусів віртуозності, яка дозволяє розглядати каприси Мазаса не лише як педагогічний матеріал, а як антологію виконавських стратегій. Детальний розбір каприсів (наприклад, №1 – безперервність звуку, №7 – кантилена, №23 – синтез штрихів) показує, як технічна основа трансформується у художню виразність. Аналітичні напрацювання, підкріплені методологічною базою (праці Дальхауса, Гадамера, українських музикознавців), є цінними для виконавців і дослідників, пропонуючи нову перспективу осмислення віртуозності.

Особливою цінністю проекту є створення відео-антології 57 каприсів Ж.Ф.Мазаса, доступної на YouTube, яка слугує стилістично вивіреною моделлю для студентів і викладачів. Педагогічна діяльність Чернявського, включаючи майстер-класи у Харкові, Сумах, Полтаві, Дніпрі та Рівному, а також вебінари про онлайн-викладання, підкреслює його внесок у сучасну скрипкову педагогіку. Публікації у міжнародному журналі *Ad Alta* та доповіді на конференціях (наприклад, «Модуси скрипкової віртуозності на прикладі Каприсів Ж.-Ф. Мазаса») підтверджують наукову ґрунтовність проекту.

Оригінальним аспектом роботи здається ув'язка теоретичного аналізу модусів віртуозності, виявлених у каприсах Ж.-Ф. Мазаса, з їх практичною цінністю у розвитку виконавської свободи та виразності. Розбір каприсів Мазаса демонструє, як технічна «кухня» інструменталіста, відточена на етюдах, допомагає досягти високого рівня інструментального виконання складних романтичних творів Мендельсона, Брамса, Франка, Шуберта, Крейслера та Сарасате. Цей підхід розкриває, що каприси стають основою для формування виконавської ідентичності, поєднуючи педагогічну функціональність із концертною цінністю.

Для обговорення пропонується декілька питань:

1. Слід відмітити, що три концертні програми творчого мистецького проекту Ігоря Віталійовича Чернявського «Модуси скрипкової віртуозності у мистецтві ХІХ сторіччя» включають як віртуозні твори (концерти, мініатюри), так і камерні дуетні сонати Бетховена, Шуберта, Брамса і Франка. У зв'язку з цим виникає питання: *Як робота над каприсами Ж.-Ф. Мазаса, призначеними для скрипки соло, впливає на формування інструментального діалогу та взаємодію з клавішним інструментом (фортепіано) у виконанні камерних сонат?*

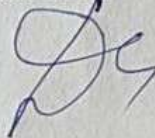
2. В роботі зазначено: «Постаті Н. Паганіні, Г. Ернста, Ш. Беріо, А. Ветана ілюструють різні модуси віртуозності, кожен з яких має власний стильовий, технічний і семантичний вектор». Питання: *в чому саме полягає своєрідність, неповторність, самобутність підходу Мазаса до жанру етюду, в чому принципова відмінність, своєрідність методологічної концепції Мазаса як педагога на формування базових навичок виконавця-віртуоза. Який особливий модус романтичної віртуозності розкрив (актуалізував) Мазас. І в чому своєрідність, відмінність його поглядів, підходу, естетики, технічних засобів, яким він надавав перевагу, від згаданих виконавців?*

3. Три згадані опуси етюдів Мазаса (Etudes spéciales, op.36, Etudes brillantes, Etudes d'artistes) часто видаються. Зокрема, є декілька відомих видавництв, які співпрацюють з різними редакторами, що пропонують різні погляди, різні аплікатурні, штрихові концепції. *Що привернуло Вашу увагу, які відмінності в виданнях видавничих агенцій Schirmer's Library (G.Schirmer, editor Friedrich Herman), Edition Peters (Carl Flesch), Bärenreiter Verlag, в також авторських редакцій Wolfgang Boettcher та Doolaad? Як впливає авторський погляд редактора на прочитання (інтерпретацію) тексту і головне – на методологічні підходи в роботі над технічними, стилістичними, художніми прийомами (завданнями), що їх поставив автор?*

Підсумовуючи, підкреслимо. Творчий мистецький проект Ігоря Чернявського є оригінальним, самостійним і актуальним для сучасної української музичної культури. Він пропонує нову методологію аналізу віртуозності та практичний ресурс у вигляді відео-антології. Результати проекту є самостійними, не містять плагіату та базуються на багаторічному виконавському досвіді. Проект відповідає вимогам МОН України до кваліфікаційних робіт рівня «доктор мистецтва». Вважаємо, що автор творчого мистецького проекту – Ігор Віталійович Чернявський – заслуговує на присудження ступеня доктора мистецтва в галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Рецензенти:

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри
камерного ансамблю Харківського національного
університету мистецтв
імені І.П. Котляревського

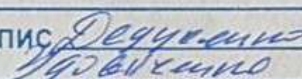


Ж.В. ДЕДУСЕНКО

Доктор мистецтва, доцент кафедри
Оркестрових струнних інструментів
Харківського національного
університету мистецтв
імені І.П. Котляревського



М.М.Удовиченко

підпис 
ЗАСВІДЧУЮ
Нач. загального відділу ХНУМ
04.09.2025р. Підпис 

